

Sygn. akt IVU 30/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 marca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu - IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Hanna Cackowska-Frank

Protokolant st.sekr.sądowy Sylwia Rentflejsz

po rozpoznaniu w dniu 15 marca 2013 r. w Toruniu

sprawy **E. S.**

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o prawo do emerytury rolniczej

na skutek odwołania E. S.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 5 grudnia 2012 r. nr D./ (...)

oddala odwołanie.

/-/ SSO H. Cackowska - Frank

Sygn. akt: IVU 30/13

UZASADNIENIE

Decyzją z 5 grudnia 2012r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił ubezpieczonej E. S. prawa do emerytury rolniczej ze względu na brak wymaganego okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, gdyż lata pracy zostały ubezpieczonej zaliczone do świadczenia pracowniczego.

E. S. złożyła odwołanie od powyższej decyzji i wskazała, że ma zaliczone jedynie 9 lat i 9 miesięcy na 26 lat pracy w rolnictwie, a 16 lat i 3 miesiące stanowiły jedynie okres uzupełniający w KRUS. Ubezpieczona uważała, że emeryturę powinna pobierać z tego systemu, w którym wykazała większy staż pracy – czyli z ubezpieczenia społecznego rolników. Ponadto E. S. powoływała się na swoją trudną sytuację zdrowotną i materialną, wnosząc o wzięcie tego pod uwagę przy rozpatrywaniu jej odwołania.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny;

Ubezpieczona E. S. urodziła się (...).

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Toruniu z 10 listopada 2005r. (sygn. akt VU 1889/05) E. S. przyznano od 27 kwietnia 2005r. prawo do emerytury z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych. Wykonując wymieniony wyżej wyrok

ZUS Oddział w T. decyzją 29 grudnia 2005r. obliczył wysokość emerytury ubezpieczonej, z którego wynika, że ubezpieczona wykazała 31 lat i 20 dni okresów składkowych, nieskładkowych i uzupełniających, tj. okresy:

- od 13.12.1968r. do 31.12.1982r. - prowadzenia gospodarstwa rolnego (14 lat 19 dni),
- od 1.01.1983r. do 30.09.1992r. - opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników (9 lat 9 miesięcy),
- od 1.10.1992r. do 6.05.1999r. - prowadzenia działalności pozarolniczej (5 lat 10 miesięcy 4 dni) w tym okres nieskładkowy od 5.08.1998r. do 6.05.1999r. – pobierania zasiłku chorobowego (9 miesięcy 3 dni),
- od 18.08.2004r. do 8.04.2005r. - zatrudnienia na umowę o pracę (7 miesięcy 24 dni),

przy czym do wysokości świadczenia uwzględniono 6 lat i 5 miesięcy okresów składkowych, 9 miesięcy okresów nieskładkowych oraz 12 lat 8 miesięcy okresów pracy w gospodarstwie rolnym.

DOWÓD: - wyrok z 10.11.2005 r. wraz z uzasadnieniem – k. 39, 46-47

akt Sądu Okręgowego w Toruniu o sygn. V U 1889/05,

- decyzja ZUS Oddziału w T. z 29.12. 2005r. – k. 104 akt emerytalnych

ZUS (koperta, k. 22 akt sądowych)

- raport wyliczenia uprawnień, k. 102 akt emerytalnych ZUS (koperta k. 22 akt sądowych),

- pismo ZUS z 25.09.2007r., k- 23 akt emerytalnych KRUS.

Przed Sądem Okręgowym w Toruniu toczyła się już raz sprawa z odwołania E. S. od decyzji KRUS z 1 10.2007r., odmawiającej ubezpieczonej prawa do emerytury rolniczej (sygn. akt: V U 1532/07). Wyrokiem z 15 listopada 2007r. Sąd Okręgowy w Toruniu oddalił odwołanie E. S.. Powyższe orzeczenie uprawomocniło się w dniu 7 grudnia 2007r.

DOWÓD: - odwołanie ubezpieczonej od decyzji KRUS – k. 2 akt Sądu

Okręgowego w Toruniu o sygn. V U 1532/07, k. 24v akt sądowych,

- odpowiedź organu rentowego na odwołanie – k. 3-4 akt Sądu

Okręgowego w Toruniu o sygn. V U 1532/07,

- wyrok z 15 listopada 2007r. – k. 20 akt Sądu Okręgowego w Toruniu o sygn. V U 1532/07.

W dniu 7 listopada 2012r. E. S. ponownie złożyła w KRUS wniosek o emeryturę rolniczą. W kwestionariuszu dotyczącym okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników oraz okresów podlegających zaliczeniu do tego ubezpieczenia E. S. wskazała dodatkowy okres od 20.06.1965r. do 12.12.1968r. pracy w gospodarstwie rolnym rodziców oraz dołączyła zeznania świadków na okoliczność tego okresu.

Rozpoznając powyższy wniosek Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego uznał za udowodniony okres od 20.06.1965r. do 12.12.1968r. pracy w gospodarstwie rolnym rodziców (3 lata 5 miesięcy 22 dni), jednak zaskarżoną decyzją odmówił E. S. prawa do emerytury rolniczej.

DOWÓD: - wniosek ubezpieczonej o emeryturę rolniczą wraz z załącznikami –

k. 29-36 akt emerytalnych KRUS.

- oświadczenia ubezpieczonej – k. 40-41 akt emerytalnych KRUS.

- decyzja z 5.12.2012r. – k. 45 akt emerytalnych KRUS.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie wymienionych wyżej dokumentów, zgromadzonych w aktach emerytalnych ubezpieczonej prowadzonych przez KRUS i ZUS oraz aktach sądowych, w tym aktach spraw Sądu Okręgowego w Toruniu o sygn. VU 1889/05 oraz VU 1532/07. Sąd nie znalazł podstaw do podważenia miarodajności któregokolwiek z powołanych wyżej dokumentów. Jednocześnie należy zaznaczyć, że stan faktyczny nie był przedmiotem sporu między stronami.

Sąd zważył, co następuje;

Odwołanie wniesione przez ubezpieczoną jest bezzasadne i jako takie podlega w całości oddaleniu.

Spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do kwestii prawnej, a mianowicie do ustalenia, czy E. S. jest uprawniona do emerytury rolniczej wobec faktu, że okres pracy ubezpieczonej w gospodarstwie rolnym (od 13 grudnia 1968r. do 31 grudnia 1982r.) oraz opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników zostały częściowo już uprzednio zaliczone ubezpieczonej przy ustalaniu prawa do emerytury z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych.

Warto dodać, że choć sprawa E. S. o prawo do emerytury rolniczej była już uprzednio przedmiotem rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Toruniu (sygn. akt VU 1532/07), to nie było podstaw do odrzucenia odwołania ze względu na powagę rzeczy osądzonej (res iudicata), ponieważ ubezpieczona załączyła do wniosku o emeryturę nowe dowody na okoliczność dodatkowego okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców.

Zgodnie z przepisem art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity: Dz. U. z 2008r., nr 50, poz. 291, ze zm. zwanej w dalszej części uzasadnienia „ustawą”) – emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny; przy czym wiek emerytalny dla kobiet urodzonych w okresie do dnia 31 grudnia 1952r. wynosi co najmniej 60 lat (art. 19 ust. 1a pkt 1 ustawy);

2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat,

z uwzględnieniem art. 20.

Z kolei w myśl przepisu art. 19 ust. 2 ustawy – emerytura rolnicza przysługuje także ubezpieczonemu rolnikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1)osiągnął wiek 55 lat, jeśli jest kobietą, albo 60 lat, jeśli jest mężczyzną;

2)podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 30 lat;

3)zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej.

Natomiast zgodnie z przepisem art. 20 ust. 1 ustawy – do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 zalicza się okresy:

1)podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990;

2)prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16 roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.;

3)od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi.

Z kolei w myśl przepisu art. 20 ust. 2 ustawy – okresów, o których mowa w ust. 1, nie zalicza się do okresów ubezpieczenia, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów.

Ponadto przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r. (art. 20 ust. 3 ustawy).

Przenosząc powyższe przepisy na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że E. S. nie udowodniła okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu wynoszącego łącznie co najmniej 25 lat. Ubezpieczona udokumentowała okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 20.06.1965r. do 12.12.1968r. oraz okres pracy we własnym gospodarstwie rolnym w okresie od 13.12.1968r. do 31.12.1982r. i opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników – od 1.01.1983r. do 30.09.1992r. Jednakże z tych dwóch ostatnich okresów 12 lat i 8 miesięcy zostały już uprzednio zaliczone do stażu ubezpieczeniowego przy ustalaniu prawa do emerytury, otrzymywanej przez E. S. z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych. Wobec powyższego ten sam okres nie może już zostać zaliczony do stażu ubezpieczeniowego podlegającego uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do emerytury rolniczej – z uwagi na regulację prawną zawartą w przepisie art. 20 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Dokonanie przez ubezpieczonego wyboru co do zaliczenia wskazanego okresu do okresu ubezpieczenia, od którego zależy prawo do emerytury w określonym systemie (pracowniczym lub rolniczym), uniemożliwia późniejsze zaliczenie tego samego okresu w innym systemie (art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników i art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) – takie samo stanowisko w przedmiotowej kwestii zajął Sąd Najwyższy w wyroku z 8 maja 2007r. (sygn. akt: II UK 164/06, OSNP z 2008 r., nr 11-12, poz. 172; LEX nr 400600). W podobny sposób wypowiedział się Sąd Najwyższy również w wyroku z 4 listopada 2009r. (sygn. akt: I UK 168/09; LEX nr 570124), w którym dopuścił możliwość uwzględnienia okresów pracy rolniczej w stażu składkowym przy ustalaniu prawa do emerytury z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych – ale tylko takich, które nie zostały zaliczone do nabycia prawa do emerytury lub renty rolniczej. Nie oznacza to, że te same okresy zaliczać można dwa razy do różnych świadczeń. Okresy, które zostały już raz zaliczone np. do emerytury pracowniczej, nie mogą zostać powtórnie uwzględnione - do renty lub emerytury rolniczej.

Po odliczeniu wskazanego wyżej okresu 12 lat i 8 miesięcy, który jako uzupełniający został zaliczony przy ustalaniu uprawnień do emerytury z powszechnego systemu ubezpieczeń E. S. nie legitymuje się co najmniej 25-letnim okresem podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, wymaganym do uzyskania prawa do emerytury rolniczej.

Wobec powyższego należało uznać, że ubezpieczona nie spełnia warunków do ustalenia prawa do emerytury rolniczej (art. 19 a contrario w zw. z art. 20 ust. 1 pkt 1 i 2 w zw. z art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników).

Na marginesie powyższych rozważań warto dodać, że kwestia samej złej sytuacji materialnej, na którą ubezpieczona powołała się w odwołaniu, nie może skutkować uwzględnieniem odwołania. Zgodnie bowiem z ugruntowanym orzecnictwem sądowym przepisy prawa ubezpieczeń społecznych zawierają normy bezwzględnie obowiązujące (*ius cogens*), wobec czego o ustaleniu prawa do określonego świadczenia z ubezpieczeń społecznych (emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy itp.) nie mogą decydować zasady współzycia społecznego (chyba że przepisy prawne wyraźnie się do tych zasad odwołują, co jednak nie ma miejsca w przypadku prawa do emerytury rolniczej), lecz przesądza o tym spełnienie przez ubezpieczonego ustawowych przesłanek, w szczególności takich, jak odpowiedni staż ubezpieczeniowy (vide: wyroki Sądu Najwyższego z 19 czerwca 1986 r., sygn. akt: II URN 96/86 -Służba Pracownicza z 1987r., nr 3), z 29 października 1997r., sygn. akt: II UKN 311/97 - OSNP z 1998r., nr 15, poz. 465; LEX nr 33061 oraz z 12 stycznia 2000r., sygn. akt: II UKN 293/99, OSNP z 2001 r., nr 9, poz. 321, LEX nr 46775).

Wobec powyższego na podstawie cytowanych wyżej przepisów prawa materialnego oraz w oparciu o przepis art. 477¹⁴ §1 k.p.c. Sad oddalił odwołanie ubezpieczonej jako bezzasadne.

SSO Hanna Cackowska – Frank